

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

BibeleBonnsebergschool

Kwaliteitsonderzoek

Inspectie van het Onderwijs

Datum vaststelling: 3 december 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 23 september 2019 op De BibleBonnseBergschool te Bonn een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. Wij bezoeken Nederlandse scholen in het buitenland in principe eens in de vier jaar. We constateren dat de kwaliteit van het onderwijs op de BibleBonnseBerg voldoende is.

School: De BibleBonnseBergschool
(Stichting Nederlands Onderwijs
Bonn SNOB)
Totaal aantal leerlingen: 32
BRIN: 28EK

Wat gaat goed?

De school staat weer goed op de rit. Het bestuur en het team zijn grotendeels van samenstelling gewijzigd en werkt met nieuw elan aan het onderwijs op de NTC-school. De leraren geven duidelijke, gestructureerde lessen en zorgen voor een plezierig pedagogisch klimaat.

Wat kan beter?

De school kan zich op verschillende onderdelen verder verbeteren, bijvoorbeeld het goed gebruiken van de onderwijstijd en het voeren van een dialoog met de ouders over hun verwachtingen.

Wat moet beter?

De Kwaliteitszorg op de school moet verbeteren. Bestuur en school zijn weinig concreet in het stellen van doelen en evalueren te oppervlakkig. Daarmee heeft het bestuur geen duidelijk beeld van de onderwijskwaliteit.

Vervolg

De BibleBonnseBergschool krijgt in principe over vier jaar opnieuw een kwaliteitsonderzoek.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het onderzoek	4
2.	Uitgangssituatie en conclusie	5
3.	Resultaten onderzoek	7
4.	Reactie bestuur en school	11

1. Opzet van het onderzoek

De inspectie van het onderwijs onderzoekt Nederlandse scholen in het buitenland in principe eens in de vier jaar.

Werkwijze

Wij toetsen de onderwijspraktijk van de school aan de standaarden uit het onderzoekskader 2019 voor het toezicht op de Nederlandse scholen in het buitenland.

Standaard	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
Schoolklimaat	
SK2 Pedagogisch klimaat	•
Onderwijsresultaten	
OR1 Resultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•
Financieel beheer	
FB1 Continuïteit	•

Onderzoeksactiviteiten

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten: we hebben gesprekken gevoerd met het bestuur, de coördinator en de leraren, ouders en leerlingen, lesobservaties uitgevoerd in de drie groepen op de locatie te Bonn (27 leerlingen) en een documentenanalyse gedaan. De locatie te Keulen (5 leerlingen) is niet bezocht.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Bevindingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** Goed
- V** Voldoende
- O** Onvoldoende
- K** Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2 . Uitgangssituatie en conclusie

In dit hoofdstuk geven we de uitgangssituatie, de conclusie en het vervolg weer van het onderzoek bij de BibleBonnseBergschool (de BBB).

Uitgangssituatie

De NTC-lessen vinden elke maandagmiddag plaats in lokalen van de Bonn International School (BIS). De leerlingen zijn alle Richting 1 of 2 leerlingen, met één of twee Nederlandstalige ouders. In verband met de overgang naar het Duitse voortgezet onderwijs na groep 6, stromen veel leerlingen dan uit. De BBB heeft maar een enkele leerling in de groepen 7 en 8. In totaal zijn er nu 32 leerlingen, een lichte daling ten opzichte van het verleden.

Het team bestaat uit drie (bevoegde) leraren, waarvan er één coördinator is, die tevens werkzaam is als leraar op de NTC-scholen te Keulen en Düsseldorf. De coördinator zet het onderwijsbeleid uit onder verantwoordelijkheid van het bestuur. Het bestuur richt zich vooral op financiën, personeel, ouderbetrokkenheid en public relations. Het bestuur bestaat uit vier personen, waarvan er drie recent zijn aangetreden. Bestuur en coördinator vergaderen maandelijks over het reilen en zeilen van de school.

De school heeft na het vorige inspectiebezoek een mindere periode gekend, met het wegvallen van de subsidie en het opstarten van een locatie te Keulen, wat beide veel tijd van het bestuur heeft gevraagd. Mede daardoor is ook in het onderwijs een tijd weinig ontwikkeling gemaakt. Met een grotendeels gewijzigd team en bestuur is er nu weer sprake van nieuw elan en zijn een aantal zaken voortvarend opgepakt.

De kwaliteit van het onderwijs op de BibleBonnseBergschool is voldoende.

Conclusie

De kwaliteit van het NTC-onderwijs op De BibleBonnseBergschool is voldoende. De meeste onderzochte standaarden zijn als Voldoende beoordeeld, alleen de standaard Kwaliteitszorg (KA1) is Onvoldoende. De lessen zijn duidelijk en goed verzorgd en worden gegeven in een prettige werksfeer. De leerlingen gaan met plezier naar school. De leraren hebben zicht op de ontwikkeling van de leerlingen. De school staat na een mindere periode weer goed op de rit. Het bestuur moet ervoor gaan zorgen dat het een duidelijk beeld krijgt van de kwaliteit van het onderwijs. De school is financieel gezond en het bestuur zorgt voor de financiële continuïteit van de school.

Afspraken over vervolgtoezicht

De inspectie heeft de kwaliteit van het onderwijs op De BibleBonnseBergschool onderzocht. Op basis van onze bevindingen, hebben wij een herstelopdracht gegeven. Wij verwachten dat het bestuur zorgt voor het herstel van de hieronder genoemde tekortkoming.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
School		
KA1 Kwaliteitszorg Er is nog geen sprake van een functionerend stelsel van kwaliteitszorg (art. 10, WPO). Bestuur en school zijn weinig concreet in haar doelen en evalueren te oppervlakkig. Daarmee heeft het bestuur geen duidelijk beeld van de onderwijskwaliteit.	Wij verwachten dat het bestuur dit in de komende periode herstelt.	Wij controleren dit herstel bij het volgende inspectiebezoek.

3. Resultaten onderzoek

3.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

Het aanbod is dekkend voor de kerndoelen

We beoordelen het Aanbod als Voldoende. De school heeft vorig jaar een nieuwe methode voor Nederlandse taal aangeschaft. Deze methode biedt voldoende mogelijkheden tot afstemming op verschillen tussen leerlingen, die de leraren ook gebruiken. Daarnaast heeft de school geïnvesteerd in tablets, met de bedoeling deze onder meer voor de verwerking van de lesstof van de nieuwe taalmethode te gebruiken. Dit leverde echter problemen op, met als resultaat dat de tablets nu nauwelijks in gebruik zijn. De school vindt dit natuurlijk jammer, en zoekt naar andere mogelijkheden voor een inzet van de tablets, met mogelijkheden voor afstemming op en motivering van de leerlingen. Naast de methodes gebruiken de leraren ook andere, deels zelf ontwikkelde, materialen.

De leraren hebben de leerlingen in beeld

We beoordelen de standaard Zicht op ontwikkeling als Voldoende. De leraren hebben de ontwikkeling van de leerlingen in beeld aan de hand van methodetoetsen, methode-onafhankelijke toetsen, observaties en gesprekken. Als leerlingen op een toets onder het Nederlandse landelijke gemiddelde scoren, maken de leraren een individueel handelingsplan voor deze leerlingen. Door de leerlingen tijdens de lessen, en daarbuiten met gericht huiswerk, extra te laten oefenen, komen zij veelal weer terug op het gemiddelde niveau.

De leraren zorgen voor duidelijke en gestructureerde lessen

Ook de standaard Didactisch handelen is Voldoende. Vanaf ongeveer halverwege groep 3 werken de leraren met een individuele dagplanning. Leerlingen zien direct op hun planning wat er voor die dag op het programma staat en kunnen dus ook direct aan de slag. Dit is extra nuttig, omdat sommige leerlingen de begintijd niet kunnen halen door de reistijd vanaf hun Duitse dagschool. De leraren geven een duidelijke instructie. Deze is steeds kort en doelgericht, omdat er sprake is van verschillende jaargroepen in één groep. De leraren moeten steeds aan die verschillende groepen instructies geven. De onderwijstijd kan beter benut worden. Met 2,5 uur per week en daarnaast huiswerk voldoet de school nét aan de vereiste 120 uur per schooljaar. Een deel van deze tijd gaat echter ook nog verloren door

de genoemde latere inloop en een vrij lange pauze tijdens de lesmiddag.

3.2. Schoolklimaat

 Schoolklimaat	O	K	V	G
SKz Pedagogisch klimaat			●	

De leraren zorgen voor een rustig en ontspannen leerklimaat

De standaard Pedagogisch klimaat is Voldoende. De leerlingen gaan met plezier naar de BibleBonnseBergschool. Soms vinden ze het lastig om aan het einde van een lesdag op de Duitse school nog naar de NTC-lessen te gaan, maar als ze er eenmaal zijn, hebben ze het naar de zin en gaan daarna met een goed gevoel naar huis. De leraren zorgen voor een prettig en positief werkklimaat. De NTC-lessen vinden plaats in lokalen van de BIS en kennen daardoor geen eigen inrichting. Wellicht kan de school in samenspraak met de BIS toch iets van een eigen taalrijke en betekenisvolle inrichting realiseren. Naast bijvoorbeeld hulpschema's voor spelling, ontleden en begrijpend lezen die het leren van de Nederlandse taal vergemakkelijken, kan de school ook denken aan werk van de leerlingen of ander materiaal over het thema waaraan gewerkt wordt.

Een ontwikkelpunt is dat de school daarnaast ook de mening van de leerlingen over het schoolklimaat (en andere zaken die de school belangrijk vindt) kan vragen via een leerlingenenquête.

3.3. Onderwijsresultaten

 Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten	Niet te beoordelen			

Er zijn te weinig gegevens om een oordeel over resultaten te geven

De standaard Resultaten is niet te beoordelen. De meeste leerlingen stromen uit na groep 6. De BBB heeft daarom te weinig gegevens beschikbaar over het eindniveau in groep 8 om een oordeel te kunnen geven over de eindresultaten.

De tussentijdse resultaten op de methode-onafhankelijke toetsen - voor spelling, technisch lezen, begrijpend lezen en woordenschat -

laten een positief beeld zien. De school stelt als streefdoel een niveau vergelijkbaar met het gemiddelde van leeftijdsgenoten in Nederland, en realiseert dit voor de meeste groepen. Dit is een ambitieus doel, gezien de beperkte lestijd, en een mooi resultaat. Alleen de woordenschat van de leerlingen blijft achter. Dat is een beeld dat we op veel NTC-scholen zien.

3.4. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

De kwaliteitszorg moet verbeteren

We beoordelen de standaard Kwaliteitszorg als Onvoldoende.

Er is nog geen sprake van een functionerend stelsel van kwaliteitszorg (art. 10, WPO). Bestuur en school zijn weinig concreet in het benoemen van de doelen. Daardoor is het onvoldoende duidelijk wat de school wil bereiken en wanneer een verbetering geslaagd is en afgerond kan worden.

Ook is het bestuur afhankelijk van het team om zich een beeld te vormen van de onderwijskwaliteit. Het bestuur heeft geen duidelijk kader om resultaten te beoordelen en heeft ook geen concrete afspraken gemaakt met de coördinator over wat er wanneer gerapporteerd moet worden. Dit moet verbeteren, zodat het bestuur zijn verantwoordelijkheid voor de school beter kan nemen.

De verbeteractiviteiten uit het schoolplan van 2015-2019 staan nog min of meer op dezelfde manier geformuleerd in het huidige activiteitenplan. Dit is wel geëvalueerd, maar ook de evaluatie is vrij algemeen. Dit verbetert als er ook meer concrete doelen worden geformuleerd. Het bestuur gaat samen met het team een nieuw schoolplan opstellen. De genoemde verbeterpunten worden in dit nieuwe plan uitgewerkt.

De professionele cultuur is in ontwikkeling

We beoordelen de Kwaliteitscultuur als Voldoende.

Het bestuur is grotendeels van samenstelling gewijzigd. De school heeft een nieuwe coördinator. In deze nieuwe samenstelling is het nodig om goede afspraken te maken over wie waarvoor verantwoordelijk is. Het team werkt goed samen en overlegt regelmatig met elkaar over het onderwijs en de leerlingen. De leraren onderhouden hun eigen bekwaamheid. Vanaf dit schooljaar wordt dit beter ingekaderd, nu de nieuwe coördinator weer functioneringsgesprekken gaat voeren. Dit heeft een tijd stilgelegen.

Verantwoording in orde, communicatie kan verbeteren

De standaard Verantwoording en dialoog is Voldoende. Het bestuur en de school verantwoorden zich via het schoolplan, de schoolgids, de website, mails, nieuwsbrieven en ouderavonden. De dialoog met de ouders kan echter verbeteren. Ouders geven nu aan zich niet altijd voldoende geïnformeerd te voelen. De school doet er goed aan om nader te onderzoeken waar dit aan ligt, en of zij dit kan verbeteren. Het is voor de school belangrijk de dialoog met de ouders verder in te vullen en een beter beeld te krijgen van de verwachtingen van de ouders. In het gesprek kwam naar voren dat het bij de intake of na afloop van twee proeflessen een goed moment is om wederzijdse verwachtingen expliciet te maken. De school verwacht van de ouders een mate van ondersteuning bij het huiswerk en een bepaalde mate van ouderbetrokkenheid. Het bestuur geeft aan dat de school weinig bekendheid heeft en dat er meer aandacht voor PR moet komen.

3.5. Financieel beheer

Financieel beheer	O	V
FB1 Continuïteit		•

Het bestuur heeft ervoor gezorgd dat de school financieel gezond is

De standaard Continuïteit is Voldoende. Na het wegvallen van de subsidie van de Nederlandse overheid is de ouderbijdrage verhoogd. Nu de subsidie weer terug is, heeft bestuur besloten de ouderbijdrage op het huidige bedrag te handhaven. Hierdoor bouwt het bestuur een financiële reserve op en is er voldoende geld beschikbaar om te investeren in onderwijsmaterialen. De school is financieel gezond en kan ook zonder subsidie 1 à 2 jaar doorgaan. Met als doel verdere financiële stabiliteit geeft het bestuur aan te streven naar groei van de schoolpopulatie.

4. Reactie bestuur en school

Het bestuur van de Stichting Nederlands Onderwijs Bonn en de onderwijscoördinator van de BibleBonnseBerg School zijn de Inspectie van het Onderwijs zeer erkentelijk voor dit kwaliteitsonderzoek. Het onderzoek laat een over het algemeen bevredigend beeld zien. De kwaliteit van het onderwijs op de BibleBonnseBerg School is voldoende. Wij herkennen ons in dit beeld. Wij verwelkomen de aanbevelingen in dit rapport, die ons tonen waar wij nog winst kunnen behalen.

De vier jaren voorafgaand aan het kwaliteitsonderzoek werden gekenmerkt door financiële onzekerheid voor de BibleBonnseBerg School, vooral door het tijdelijk stopzetten van de subsidie voor Nederlands onderwijs in het buitenland. De onzekerheid leidde destijds tot bestuurlijke instabiliteit en een aantal wisselingen onder de leerkrachten. De huidige onderwijscoördinator is de vierde in vijf jaar tijd. Dit rapport komt derhalve uiterst gelegen voor ons.

We zullen alle aanbevelingen in dit rapport ter harte nemen en verwerken in het schoolplan voor 2020–2024. Een prioriteit is voor ons de verbetering van de kwaliteitszorg. Vanaf 2020 gaan we gebruik maken van ParnasSys, een leerlingadministratie- en -volgsysteem dat ons en ouders een beter inzicht moet geven in de leerresultaten en -voortgang van de leerlingen. We zullen in het nieuwe schoolplan voor zowel de onderwijskwaliteit als het bestuursbeleid concretere, evalueerbare doelen stellen. De meningen en ideeën van ouders en leerlingen zullen bij het formuleren van de doelen worden meegenomen.

De door het huidig bestuur ingezette professionalisering en de nagestreefde grotere zichtbaarheid van de BibleBonnseBerg School moet ons de komende jaren in staat stellen aan een groeiende groep Nederlandse en Vlaamse kinderen in Bonn en omgeving Nederlands taal- en cultuuronderwijs van hoge kwaliteit aan te bieden. De ondersteuning van de Inspectie van het Onderwijs en de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland is hierbij van grote waarde.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

